

Stortingets høring 14.06.2016 – Finanskomiteen:

Prp 120 L (2015-2016) – Endringer i ligningsloven (land-for-land-rapportering)

Norsk Redaktørforening (NR) har som formål å verne om redaktørinstituttet og den redaksjonelle uavhengighet, og å fremme og beskytte informasjons- og ytringsfriheten. Vi støtter hovedtanken bak forslaget, men mener at spørsmålet om åpenhet er for snevert beskrevet i proposisjonen, gitt hva som var Stortingets forutsetninger.

Vi minner om at en samlet utenriks- og forsvarskomiteé i Innst 198 S (2015-2016) uttalte at:

«Komiteen vil understreke at norsk utviklingspolitikk må bidra til økt finansiell åpenhet og hindre at næringsinvesteringer fra Norge bidrar til skatteunndragelser eller korrupsjon. Her er land-for-land-rapporteringer og det forventede eierskapsregisteret viktige verktøy, dersom de implementeres med åpenhet.»

På denne bakgrunn reagerer vi sterkt på den nærmest totale taushet som opplysningene fra land-til-land-rapporteringen nå tilsynelatende skal omgis med. Etter vårt syn har regjeringen rett og slett ikke levert et lovforslag som møter Stortingets klare forutsetninger. Det mener vi Stortinget bør gjøre noe med. Vi kan ikke se at regjeringen overhodet begrunner eller drøfter behovet for en så omfattende taushetspliktbestemmelse. I proposisjonen (punkt 9.4) vises det kun til helt generelle hensyn som «tillit til skattemyndighetene». Det vises ikke til spesifikke skadevirkninger for de involverte bedrifter, noe som ellers normalt er retningsgivende for bruk av taushetsplikt.

Proposisjonens beskrivelse av gjeldende taushetsplikt i ligningsloven er for øvrig svært mangelfull. Det opplyses ikke at det er unntak for de opplysninger som inngår i de offentlige skattelister (ligningslovens § 3-13, punkt 5.) Dette er de samme opplysninger (inntekt og skatt) som utgjør det viktigste elementet i den foreslåtte land-for-land-rapporteringen. At departementet ikke har nevnt dette poenget, og heller ikke drøftet det i proposisjonen grenser etter vårt syn til uforsvarlig saksbehandling.

Vi viser til at forvaltningslovens taushetspliktregler er meget presise i sitt innhold, og kun omfatter to forhold; a) noens personlige forhold og b) forhold av konkurransemessig betydning. Det siste burde være mer enn tilstrekkelig for å unngå skadevirkninger for de som skal rapportere til skattemyndighetene. Ligningslovens bestemmelser er langt videre. Her er prinsippet om spesifikke unntak snudd på hodet, slik at alt i utgangspunktet er taushetsbelagt, med unntak av det som spesifikt ikke er det. Forslaget som nå fremmes går enda et skritt lenger; alt er unntatt, men kan utleveres til enkelte spesifikke mottakere. Det er altså ikke opplysningenes innhold, men hvem som mottar dem som er tema. Det må sies å være en svært dårlig lovgivningsteknikk.

I stedet for å bestrebe seg på størst mulig åpenhet, i tråd med Stortingets forutsetninger, og så åpne for unntak for det som er strengt nødvendig, gjør regjeringen det enkelt for seg selv, ved å si at alt er taushetsbelagt og det kun kan formidles til enkelte bestemte mottakere.

Norsk Redaktørforenings engasjement i dette spørsmålet har naturligvis sitt utgangspunkt i at de opplysningene vi her snakker om er svært viktige i det arbeidet mange redaksjoner driver for å overvåke norske bedrifters engasjementer i andre land, blant annet for å avdekke korrupsjon eller andre forhold som norsk offentlighet bør bli kjent med. Dersom regjeringens lovforslag blir gjennomført vil land-for-land-rapporteringsreglene være nærmest verdiløse som verktøy i dette arbeidet. Det skjer uten at regjeringen har klart å gi en eneste fornuftig forklaring på hvorfor tall

(inntekt og skatt) som er åpne ved virksomhet i Norge, skal være underlagt den strengeste taushetsplikt når det gjelder omsetning for norske selskaper i utlandet.

Dersom det blir slik at selskapenes påstander om «manglende tillit» eller andre regimers forventninger om diskresjon skal bli retningsgivende for de norske prinsippene for åpenhet og demokrati, vil det, etter vårt syn, være en fallitterklæring.

For å bøte på disse åpenbare manglene ved proposisjonens forslag, fremmer vi fire ulike løsninger, i prioritert rekkefølge:

Primært mener vi alt som beskrives i lovutkastet (§14-3 punkt 1) burde være åpent og tilgjengelig, slik at punkt 6 i §14-3 utformes slik:

6. Opplysninger fra land-til-land-rapporten er offentlige.

Subsidiært kan man tenke seg at forvaltningslovens kriterier for opplysninger av konkurransemessig betydning kunne slå inn for alt unntatt opplysninger om inntekt og skatt, gjennom følgende formulering:

6. Opplysninger om inntekt og skatt er offentlige. For øvrig er opplysninger fra land-til-land-rapporten underlagt forvaltningslovens taushetspliktbestemmelser.

Atter subsidiært kan ligningslovens taushetsbestemmelser slå inn for alt unntatt inntekt og skatt:

6. Opplysninger om inntekt og skatt er offentlige. For øvrig er opplysninger fra land-til-land-rapporten underlagt ligningslovens taushetspliktbestemmelser.

Som et absolutt minimum, og for å bringe land-for-land-rapporteringen i tråd med det som er anerkjente norske prinsipper for åpenhet rundt ligningstall, mener vi at punkt 6 i ny §4-13 i ligningsloven kan utformes slik:

6. Opplysninger om inntekt og skatt er offentlige. Øvrige opplysninger fra land-for-land-rapporten er taushetsbelagt og kan bare utleveres for skatteformål til andre etter reglene i § 3-13 nr. 2 til 8 og til utenlandske myndigheter etter folkerettslig avtale.

for Norsk Redaktørforening

Arne Jensen
generalsekretær